

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ט אייר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת סח.

דף היומי בהלכה: מסעיף ו' עד סעיף ז'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה ועשית' עד סוף פרק ט"ו.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ד משנה ב עד פרק ד משנה ה

"אפס אחוזי הדבקה!" – הסגולה המיוחדת שהגנה על מאות האברכים | מה גרם ליהודי מתל אביב לתרום 150 מגשי פיצה לחלוקה לע"י הרה"ק מקרעסטיר? | האם יש ענין שתהיה לאדם מסיכה מיוחדת לכבוד שבת? | "מעשה נורא בקמיע" – עדות היסטורית מצמררת | 1888

על דא ועל הא

**אם כל 'חכם בעיניו' יצא לתפילה בלי מסכה, יתכן שנגיע
חלילה למצב שבעיר ת"א, הרצליה ונתניה יהיו תפילות בבתי
הכנסת, ואילו בערים החרדיות ימשיכו את המסורת החדשה,
להתפלל במרפסת וללמוד בישיבות דרך האפרכסת...**

שומרי מצוות חייבים לשמור על הבריאות מצו התורה הק', פי אלף יותר ממה שהמדינה מחליטה

בחצר התפללו כ-30-40 בבני ישיבות, חלקם ללא מסכות בכלל, וחלקם מסתובבים הלך ושוב. הכרתי שם בני משפחות רבות. כולם יהודים צדיקים ומחמירים בכל נושא הלכתי. והנה בנושא כה מחריד של פיקוח נפש, הם מזלזלים. לאחרונה נפטר אח של דודתי תבלחט"א, הרה"ג רבי שייע הבר זצ"ל יו"ר ארגון 'מתנת חיים'. וכיצד הוא נדבק? ממשיהו צדדי, למרות שהוא עצמו מאד מאד נזהר ונשמר בכל אמצעי הזהירות.

באותו מנין שהזכרתי לעיל, התפללו בניו של ידידי הרה"ג רבי יוסף שלמה מאיר שליט"א, כולם היו חבושים במסכות, ואני חייכתי לעצמי מתחת המסכה שלי: נאה דורש ונאה מקיים... הנה קטע ששלח לי הרב מאיר שליט"א, רק יומיים קודם לכן:

"פרשיות השבוע שלנו עוסקות בדיני צרעת. הדין בנגעי עור בשר, בהרת ושאת, הוא כך, שלאחר שהכהן הסגיר את המצורע שבעה ימים, אם עמד בעיניו הנגע, ולא פשה והתרחב, או לא צמחו בנגע ב' שערות לבנות, או לא נראתה בו 'מחיה' - אזי מסגירו שבעת ימים שנית, ואם אחר שבעת הימים הנוספים שוב עמד בעיניו הנגע, הרי הוא טהור. כלומר, זה סימן שהנגע מתחיל

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

לפני כמה ימים אמר לי ידידי הרה"ג רבי שמואל קצבורג, ר"מ בישיבת 'אבן האזל' באלעד, שהגאון רבי אשר ווייס שליט"א אמר דבר נכון עד מאד:

"המדינה הגיעה למסקנה שלמרות הסכנה הגדולה שבהסרת הסגר וההידוק הגדול - הרי שצריך לחשוב גם על הנזק הכלכלי הגדול למשק, ולכן המדינה מאפשרת פתיחת חנויות והתאספויות שונות. לא בגלל שהנגיף נעלם, אלא בגלל הנזקים הכלכליים. אבל אנו, שומרי תורה ומצוות, חייבים לשמור על הבריאות על פי צו התורה הקדושה פי אלף יותר ממה שהמדינה מחליטה, בגלל שיקולי כלכלה. עלינו להימנע מלצאת מהבית ולשמור על כל כללי הבריאות על פי חוקי התורה הקדושה".

בכל ימות השבוע אני מתפלל דרך המרפסת, מקשיב למנין הנערך מתחת לחלון ביתי, רוב הימים בנוסח בני עדות המזרח הערב לאוזן ולנשמה. כל המתפללים ברחבת החצר ענודים במסכות ושומרים על מרחק בטוח בין איש לרעהו. ביום שישי קמתי מעט מאוחר והלכתי למנין אחר. נדהמתי.

להתרפא, ואין צורך להחליטו אלא לטהרו.

"והנה, בדיוק בשבועות אלו אנו, בני הציבור החרדי, עומדים במבחן של 'עמד בעיניו' למשך שבועיים. מומחי הבריאות מזהירים, שאם בסופם של שבועיים נהיה במצב של 'עמד בעיניו', ומספר החולים והנדבקים לא יעלה, אזי ישקלו הקלות נוספות. אך אם חלילה יפשה הנגע, ומספר החולים והנדבקים יתרחב, אזי נחזור לכללי ההסגר הקודם והקשה.

"צריך להבהיר ללמדנים הצעירים שבינינו, שאם נקפיד על לבישת מסכה ומספר החולים לא יעלה, אזי בקרוב בעז"ה נהיה בבית הכנסת, ואם לא, אז נחזור לחלון ולמרפסת".

ולמעשה, כל עולם התורה תלוי בידי כל אחד ואחד, כיון שמספיק חולה אחד שידביק כמה מתפללים, שידביקו חלילה את בני משפחתם, ובני המשפחות את השכנים, וכך בעיר שיש בה כרגע 320 חולים יהיו חלילה 400 חולים, ולאחר שהגרף יעלה לעיני כל ישראל, לא נוכל להתלונן למה סוגרים לנו את העיר? למה שוב סוגרים את המניינים? למה לא פותחים את הישיבות?

מתי כבר ילמדו הילדים בחיידר? ועד מתי תימשך התקופה הקשה הזו של 'ישב בדד'?

אם כל 'חכם בעיניו' יצא לתפילה בלי מסכה, יתכן שנגיע חלילה למצב שבו בראש העין ובתל אביב, הרצליה ונתניה, יהיו תפילות בבתי הכנסת, ובתי הספר בשוהם יפתחו לתלמידים - אבל בערים החרדיות ימשיכו את המסורת החדשה, להתפלל במרפסת וללמוד בישיבות דרך האפרכסת. חבל מאד שנגיע למצב קשה ומעצבן שאפשר למנוע אותו במאמץ קל ובכוונת מצוה בכל רגע ורגע - 'וחי בהם' ולא שימות בהם.

גם בשבת האחרונה התפללתי במנין שנערך באחת החצרות. גם כאן היו רבים שחשבו מסכות ושמרו על מרחק בטוח. גם כאן היו כאלו שלא עשו זאת. וידידי הרה"ג רבי שמואל רובינשטיין, שהתפלל גם הוא עימנו, אמר לי בצער: "הייתי צריך להתפלל בבית. זה מנין שהוא גד ההלכה..." והוא צודק.

(חלק ממאמר שפורסם בעיתון 'קוראים אלעד')

הסיפור היומי

ה'חתם סופר' חרד חרדה גדולה מאוד, וקרא בקול: 'יוזפה [-יוסף] איננו! מלכתחילה לא רציתי להתחיל עם הבעל דבר!! - - - רוצו וקראו לר' פישל שיבוא לכאן מיד!"

עדות מצמררת מפי בנו של סופר הקמיעות של ה'חתם סופר' זי"ע

"וכאשר באה השמועה בידישע צייטונג, ותפעם מאוד רוח של אדמו"ר ז"ל, והיה יושב ונאנח כל היום כולו, וראינו והכרנו על פניו שמאד מצטער את עצמו, ונגע ללבבו, עד שלא דיבר דבר כל אותו היום.

"ולעת ערב קרא אותנו... ואמר לנו: שמעו בניי מה שאספר לכם. כל היום כולו הייתי מצטער עצמי, ולא מצאתי פתר לדבר איך נהיית כזאת, מקרה כזה לזרע קדש של החת"ס הק' זי"ע. עד שחקרתי ודרשתי בעומק הלב, ומצאתי פתר לחידתי.

"הלא אתם ידעתם ושמעתם שהחת"ס הק' היה בעל קבלה גדול, ולעתים רחוקות נתן קמיעות, אבל רק לאוהביו ובעלי סודו, ואחד המיוחד שבהם היה הגאון מו"ה דניאל פרוסניץ זצ"ל... והסופר הקמיעות היה תמיד בעל סודו ותלמידו, א"א הגאון ר' פישל סופר ז"ל.

"הגאון ר' דניאל ז"ל היה מתענה תעניתים הרבה על כל חלום וחלום, אין מספר, ולעת זקנותו ביקש את רבו החת"ס ז"ל שיתן לו קמיע' נגד בעל החלומות. אכן החת"ס לא אבה שמוע ומיאן לעשות רצונו.

"פ"א הפציר בו הרבה ונענה לבקשתו, ואותו היום ערב שבת

בימים אלו שב'דף היומי' עוסקים בנושא קמיעות ודין הוצאתם בשבת, שיגר אלינו אחד מקוראינו סיפור הקשור לענין זה, שהתרחש בבנו השלישי של מרן החת"ס זי"ע - רבי יוסף יוזפא סופר ז"ל.

רבי יוסף יוזפא זצ"ל נולד בשנת תקפ"ה בפרשבורג לאביו החת"ס, נלקח לחתן אצל רבי אלחנן משיראוויץ והתגורר לידו. היה ת"ח וצדיק תמים. פטירתו, בט"ז תמוז תרמ"ג, כרוכה היתה במעשה נורא, המתואר בספר זכרון למשה עמ' מד. וכך כותב שם הגרמא"פ זוסמן-סופר ראב"ד פעסט:

"מפי אדמו"ר הגאון דפאקאש [רבי אליעזר זוסמן סופר] בהיותי לומד אצלו עוד בהאלאש, שמעתי מעשה נורא:

"בשנת תרמ"ג בקיץ באה השמועה לא טובה והמדאיבה, שהקצין ר' יוזפף שרייבער ע"ה [בנו השלישי של החת"ס הק' ז"ל], דר בשיראוויטץ, סמוך לגאלגאץ, נהרג מערל אחד בעל חובו, על פני השדה, בנסעו לפריישטאדטל על עגלה שלו. (ופלא, המנהיג העגלה ברח ופלט לו, והסוסים מעצמם הפכו פניהם ואת העגלה לאחור, והביאו הנפצע והנהרג רח"ל לביתו, בלי מנהיג, עד חצרו. שם יצאה נפשו הטהורה).

"ר' פישל בא, והחת"ס שאל אותו אם תלה הקמיע בזהירות על צוארו של ר' דניאל כאשר צוה אותו, וביחוד אם היה זהיר שהכתב - דהיינו האותיות - יהי תלויין ישר, ולא נהפכו ממטה למעלה בכתב מהופך. והשיב, כי ודאי עשה כאשר צוה לו רבו הקדוש.

"ובכל זאת לא נחה דעתו, ולא שקטה רוחו של החת"ס הק', וצוה לו שילך מיד לר' דניאל ויפתח הקמיע לראותו. וכן עשה, וראה כי באמת קרה לו מקרה בשגגה ובבלי דעת, והקמיע היה תלוי בכתב מהופך מלמטה למעלה. ותיקנו תיכף על מכונו האותיות מלמעלה ללמטה. אחרי כן הלכו עוד הפעם לבקש הילד בחורין וסדקים, ומצאו התינוק מושלך בביהכ"ס ונתעלף. "ולפי השערת - אמר עתה אדמו"ר הג' דפאקש - מאותו שעה בודאי נשאר עוד קצת קליפה ורוח מסאבה בהילד הזה, עד שדבק בו תמיד, ועד ששלט בו, והיה כח בהערל הזה לפצוע בו ולהרוג ר"ל לעת זקנותו".

היה, וקרא את הסופר הנאמן, אבי הגאון ר' פישל ז"ל, וצוה לכתוב. ומשה הי' קורא ור' פישל הי' כותב, ונתן את הקמיע בתכריך קטן כנהוג, וצוה אותו להובילו להגאון ר' דניאל ז"ל, ולתלותו על צוארו בזהירות גדול, וכן עשה כאשר צוה משה החת"ס ז"ל.

"בליל שב"ק כאשר בא החת"ס ז"ל מבית הכנסת לביתו, ודרכו היה לאסוף את כל בני ביתו, בניו בנותיו וחתניו ונכדיו מקטן ועד גדול סביביו, לברכם בזאת הברכה אשר ברך משה איש אלקים, פתאום בהתאספם, ביקשו הילד הקטן יוזעף, ויפנו כה וכה, והילד איננו. ביקשו וחיפשו בכל הבית כולו, כל החדרים וכל חורי הבית מעליה ועד המרתף, ולא מצאו הילד יוזעף.

"והחת"ס חרד חרדה גדולה למאוד, וקרא בקול: 'יוזעף איז ניכט דא, איך האבע גלייך ניכט וואלען אנפאנגען מיט דעם בעל דבר. לויפט צו ר' פישל, ער זאלל גלייך קאממען [=יוזעף איננו, לא רצייתי מעיקרא להתחיל עם ה'בעל דבר'. רוצו לר' פישל שיבוא מיד.)

סגולות וישועות

"500 לומדים צפופים, אפס אחוזי הדבקה!" - הסגולה המיוחדת שהגנה על מאות האברכים בכולל 'מדרש אליהו' באלעד

ברציפות ובתענית דיבור חמש שעות רצופות דבוקים אחד לשני... "לכאורה, אחרי לילה כזה של מאות אברכים הדבוקים אחד לשני, אחוזי ההדבקה בקורונה של האברכים היה צריך להיות גבוה לאין שיעור... ומה האמת? - לא היו נדבקים בקורונה בכל מאות אברכי הכולל, כאשר 2-3 אברכים שנדבקו במחלה, נדבקו דווקא מבני משפחה או מחברים, שכלל לא לומדים בכולל. "הרי אין לתופעה הפלאית הזאת שום הסבר טבעי! ושיהיה ברור, שכולל לומדים גם אנשים מבוגרים, אנשים מקבוצות סיכון, ובכל זאת כולם בס"ד בריאים ושלמים. "אנו לא מחשבים חשבונות שמים", אומרים לנו ראשי הכולל שליט"א, "אבל כולנו יודעים שהקב"ה משלם מידה כנגד מידה. הקורונה מדביקה אדם לאדם דרך הפה, ואילו בכולל אצלנו שמירת הדיבור היא אחד מאבני היסוד! לומדים תורה בהתמדה וברציפות, ללא דברים בטלים, ללא דיבורים מיותרים, כבר שנים רבות. אין זה סוד שעברנו מערכות ציבוריות רבות, מבית ומחוץ. כשבחוץ כולם דיברו והתקוטטו והתווכחו, הרי שבכולל למדו, למדו ולמדו. "וכשהאברכים היקרים, נזר הבריאה, שומרים בכל כוחם על הפה, משיב להם הקב"ה במידה כנגד מידה ושומר על פיהם הטהור לבל יידבקו, חלילה, ממגיפת הקורונה".

כאשר בימים האחרונים מדברים על האפשרות לפתיחת הכוללים בעז"ה במתווה מיוחדת לפי הוראות משרד הבריאות, מתאים להביא מעל במה זו את סיפורם של ראשי כולל באלעד, אותו הביא מפיהם הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א מעל דפי גיליון 'קוראים אלעד'. לצד שמירה קפדנית על הוראות משרד הבריאות, ללא ספק, תגן על הלומדים פי כמה וכמה הסגולה המיוחדת שהגנה על מאות אברכי הכולל האמור, כפי שתקראו להלן: היה זה בליל פורים, בכולל 'מדרש אליהו' באלעד בראשות הרה"ג רבי אברהם פכטר שליט"א. מידי שנה מקיימים בכולל בלילה מיוחד זה מבצע ייחודי של לימוד שעות רצופות בלי הפסק. השנה הגיעו ללימוד בליל פורים למעלה מ-500 אברכים מכל קצוות העיר! [בל נשכח שמשרד הבריאות אישר קיום לימוד המוני של עד 1000 איש בליל פורים, כאשר באותם הימים לא נודעו עדיין ממדי ההידבקות בארץ]. מספרים ראשי הכולל בהתפעמות: "אל מאות אברכי הכולל שלנו, צירפנו עוד ועוד אברכים והוספנו ספסלים וסטנדרים כי המלך. ביטלנו את המעברים בין הספסלים ולא היתה גישה בכלל לרוב ארונות הספרים בהיכל הכולל, רק משום שליד כל המעברים ליד הארונות ישבו אברכים והגו בתורה. למעלה מ-500 אברכים למדו

"מדוע נתן הרבי לאיש הזה את כל הכסף?" השתומם האורה, והחסיד הסביר לו כי זהו אדם עני והרבי נתן לו את הכסף כצדקה. "מה אתה מספר?!" - הגיב הלה - "מעודי לא ראיתי שאדם יתן כסף כה רב לצדקה לאדם אחד! שמע אפוא מה שאומר לך..."

מצוות ומעשים טובים - זה מדבק...

השתוממותו שבעתיים והתפלא מאוד על זה, ושאל את החסיד למה נתן רבנו לאיש הזה את כל הכסף? והוא השיב לו, שהאיש הזה הוא עני ואביון ורבנו נותן לו את הכסף כצדקה.

"מה אתה מספר?" אמר הלה, "מעודי עוד לא ראיתי שאדם יתן כסף כה רב לצדקה לאדם אחד! שמע מה שאומר לך. פה יש לי עמי רק סכום קטן שהבאתי עבור רבנו, אבל יש לי עמי סכום גדול אשר הכנתי לקנות בו מספוא לצורך בעלי החיים אשר באחווה שלי, ואני אמסור גם את הסכום הזה לרבנו כדי שיחלק את זה לצדקה למי שירצה, והשם יעזור לי שיהיה לי כסף אחר לצורך קניית מספוא". ואמנם כך עשה, ומסר את כל כספו לרבנו שיחלק אותו לצדקה.

בשבוע האחרון באייר תש"פ התפרסם ב'המודיע' ע"י הר"ר יעקב רייניץ על אחד שיש לו חנות של פיצה, ותרם לכבוד ההילולא של הצדיק ר' ישעיה' כמה וכמה מגשים ושלח למשפחות של אלמנות ויתומים, ועל ידו תרמו עוד ועוד לזה. הדבר נודע לאחד חילוני מת"א, והתקשר לתרום 150 מגשי פיצה לחלוקה... רואים עד כמה פעולה טובה של יהודי שומר תומ"צ מעוררת יהודים רחוקים לעשיית מצוות ומעש"ט.

(ביטאון 'אספקלריא', בתוך מאמר מאת הרב אברהם מרדכי יוסף מרקסון)

כתב הגה"צ אברהם גניחובסקי זצ"ל (ויאמר הנני עמ' 408): סיפר נהג מוניית על החזו"א: תייר מחו"ל לקח אותי מת"א לב"ב, כאשר הגענו אמר לי - בא ותראה פני צדיק. עמדתי בצידי החדר, והתייר ביקש ברכתו ועצתו. אח"כ הציע לו התייר כסף רב, אמר לו החזון איש: אינני לוקח כסף. הנהג עמד בצד והביט, ואמר לעצמו: מהיום איני נוסע בשבת...

נזכרתי במה שמסופר על ר' ישעיה'ה מקרעסטיר זצ"ל, כמובא בספר 'בתי אבות' (עמ' קפט): נכנס לרבינו חסיד א', ועמד אז לידו איש אחד חפשי שגם הוא רצה להכנס לרבנו. תוך כדי עמידתם שאל אותו החופשי: איך הסדר בפנים אצל הרבי? הוא ענה לו שתיכף יכנסו יחד כמה אנשים והוא יכנס יחד עמם, ויראה איך נוהגים הם ויעשה גם הוא כמוהם.

כאשר נכנסו לחדרו של רבנו, השתומם הלה מאוד בראותו את המראה הנשגב הזה, שרבנו מאזין ושומע ושואל בפרטי פרטות על הכל, ושהחסידים משאירים כסף על השולחן ואילו רבנו לא נוגע בכסף והוא נשאר על השולחן כהפקר.

בין האנשים האלו שהיו אז בחדר רבינו, ניגש אחד לרבינו עם פתקא בידו, והנה רואה החפשי שרבנו לוקח את כל הכסף שמונח על השולחן ומוסרו לאיש שהגיש לו את הפתקא. ועכשיו גדלה

שו"ת קורונה

שו"ת קורונה: האם צריך מסיכה מיוחדת לשבת? המוצא מסיכה יקרה - האם צריך לקיים 'השבת אבידה' או לא? והאם מותר לקרוא על שם אדם שנפטר מקורונה?

תשובות נבחרות מפי מרן הגאון הגדול רבי אברהם יפה שלזינגר שליט"א, בעל ה'באר שרים'

א: עתה בגלל הקורונה ה' ירחם, שלובשים מסכות על הפנים כשהולכים ברחוב, האם יש ענין שיהיה לאדם מסיכה מיוחדת לכבוד שבת?

תשובה: לא צריך מסכה מיוחדת לשבת, ודינה כמלבוש ושרי לצאת בשבת במקום שאין עירוב (עי' תוס' שבת נ"ז ע"א סוד"ה במה. ועיין משנ"ב סי' ש"א סק"ח בשם א"ר.)

בתקופה האחרונה עולות שאלות הלכתיות רבות עקב המצב המיוחד בו אנו נמצאים. הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א (מחבר ספר 'גם אני אודך' ו'פרדס יוסף החדש' על המועדים) שלח שאלות רבות בנושא לבעל ה'באר שרים' מרן הגאון האדיר רבי אברהם יפה שלזינגר שליט"א, ולטובת הציבור אנו מפרסמים שאלות ותשובות נבחרות.

ב: מי שנפטר מהקורונה ל"ע, האם אפשר לתת שם על שמו, או שכדאי להוסיף עוד שם על השם של המנוח?

תשובה: באם נפטר רק מקורונה והיה צעיר למטה מגיל 60 יש להוסיף שם, באם היה עם מחלות רקע כמו מחלות הידועות לסיכון חיים והיה מעל הגיל הנ"ל, אפשר לקרא בשמו בלי להוסיף שם.

ג: האם יש איזה צד להקל בשמיעת מוזיקה בימי ספירת העומר כעת בגלל הקורונה, למי שחולה קורונה ל"ע, למי שנמצא בבידוד, או למי שנמצא בביתו כל היום עם הילדים כי אין לאן לצאת?

תשובה: לענ"ד מי שרח"ל חלה בקורונה, והמוזיקה הכשרה מרגיעו מן הפחד ונוטע בו שמחה, יש להקל אפי' לאחר ר"ח אייר. מי שנמצא בבידוד מחמת חשש קורונה ומצבו מצריך להרגיעו במוזיקה כשרה, יש להקל עד ר"ח אייר, ואם זקוק מאד לכך גם אחר ר"ח, יש להקל, וצריך המורה לשמוע מצבו כדי להקל לו לאחר ר"ח. למי שנמצא בבית לפי ההוראות כמו רוב בנין ומנין כלל ישראל, ה' יעזרו לצאת ממצר במהרה, אין להקל אפי' עד ר"ח אייר (ועיין מה שכתבתי בעוניי בשו"ת באר שרים בחלק הליקוטים סי' ל' אות ב.)

ד: אדם שלא ראה חבירו שלושים יום, ועתה רואה אותו כשהוא כולו עטוף בפנים עם מסיכה, האם יכול לברך שהחינו?

תשובה: באם מכירו ויש לו שמחה בכך, גם באם חבירו מכוסה במסיכה מברך (דעיקר החיוב תליא בשמחה שיש לו, כמבואר בשו"ע ס' רכ"ה סעי' א.)

ה: אדם שמצא מסיכה יקרה עם פילטר וכדומה, האם יעשה השבת אבידה או לא?

תשובה: המוצא מסיכה גם באם היא יקרה לא יגע בזה כמובן ואין בזה חיוב השבת אבידה ופשוט.

ו: אדם שנולדה לו בת, מה יעשה כעת בגלל הקורונה, שלא יכול לתת קידוש - האם יתן שם לבת במרפסת, והספר תורה רחוק ממנו, והקידוש יתן בהזדמנות אחרת? או שיש רעיון אחר מה לעשות? ומה יעשה אם נולד לו בן, האם יכול להשלים השלום זכר בפעם אחרת?

תשובה: לענ"ד, גם בזמנים רגילים, באם האב עומד על מקומו בבית הכנסת ולא בזמן שעלה לתורה, יכול לבקש מהגבאי לעשות מי שברך ולתת שם לבתו הנולדת. וזכר לכך, זכורני שיש תשובה בשו"ת דברי מלכיאל להגאב"ד דלאמזא ח"א ס"ד שכתב שעיקר זמן ברכת 'ברוך שפטרני מעונשו שלזה' שאומר האב בבר מצוה של בנו, הוא בזמן הסעודה בפרסום ולא כנהוג כיום לומר בזמן עליה לתורה ע"ש.

וכבר כתבתי בספרי באר שרים ליקוטים סי' ט' אות א' בשם הגאון האמיתי בעל 'כוכב מיעקב', שבקריאת שם לבת אין צריך

לחכות דווקא לשבת כמו שנהגו, אלא הוא עצמו נהג מיד בעת שעלה לתורה ביום שבישרוהו על לידת בתו, וכן נהגתי אני בלידת בנותי. עכ"פ מיד בעת עלייתו לתורה (שאז הוא הזמן כנהוג) יקרא שם בתו.

ולכן לאלה שנוהגים לעת כזאת בעת מגיפת הקורונה, לעשות מניינים במרפסות, ואם קוראים בתורה מה טוב, ובאם לא קוראים בתורה, יעשה הגבאי או הש"ץ מי שברך ויקרא שם בתו בעת שרגילים לקרוא בתורה, לאחר חזרת הש"ץ לאחר חצי קדיש קודם אמירת אשרי (שאינו אנו אומרים תחנון בניסן). כן נלענ"ד. ואת הקידוש לרגל לידת בתו יעשה בבא הזמן ולא ישכח (כפי ששמעתי ממרן הגה"ק רבשכבנה"ג בעל ויואל משה מסאטמאר זתע"א, שאחד שהיה לו איחור בשידוך לבתו בבוא הזמן, שאל אותו האם עשה קידוש בעת לידתה, ואז נודע שלא עשה, ותלה זאת באי עשיית הקידוש בעת לידתה). ולכן אין דבר באם יאחר, אך יעשה זאת בעת ישלח השי"ת הישועה ויוכל לקיימו ברוב עם כנהוג.

מה שנוגע לסעודת שלום זכור בלידת בנו, יכול גם לעשות בביתו אפי' רק עם משפחתו הקטנה המצוי' בביתו בעיתים אלו, ועיין מש"כ בבאר שרים או"ח סי' רפ"ג וכן בח"א או"ח סי' פ"ז אות ב', שסעודת מצוה לאו דווקא בעשרה. ואין לענ"ד לעשותה בזמן אחר מלבד לביל שבת הראשון ללידה כנהוג, וכפי שהסמיכו זכר לסעודה זו דברי התוס' בב"ק פ' ע"א ד"ה לבי ע"ש.

ז: האם חתן יכול להקל לצאת לבד לרחוב, בלי שומר, שלא יידבק בקורונה חס ושלום?

תשובה: פשיטא שילך עם ליווי ויקפיד על הכללים, ואז ירא שמים יוצא ידי שניהם, שלא יצא יחידי ומאידך שומר על הכללים.

ח: היה מקרה עצוב מאד, שבעצם השבת התקשר חרדי למשטרה להלשין שיש מניין במקום סגור. מה דעת כת"ר שליט"א על זה?

תשובה: דעתי העני', שאסור באיסור חמור להתקבץ למנין ואנו מחוייבים לעשות ולקיים ממש ככל ההוראות היוצאות מהרופאים והמומחים בזה... ולכן כיום לאחר ההוראות החדשות, באם קשה הדבר לערוך מניין במקום פתוח במרחקים הראויים (ובפרט לאנשים מבוגרים מעל גיל ס"ה) עדיף להתפלל ביחידות בביתם ולא לצאת כלל מן הבית לשום דבר... אך מכאן ועד הלשנה וחילול שבת - מי התיר להם, הן על מסירה לשלטונות, והן חילול שבת. כל מורה הוראה ראוי לא אאמין שיורה להם או ליחיד לעשות כן, ואין דעת חכמים נוחה מכך. כן נלענ"ד ולשומע ישמע.

ט: אדם שיושב בביתו, וכבר התפלל, וכעת בגלל הקורונה שיש הרבה מניינים במרפסות, שומע שוב ברכת כהנים - האם צריך לעזוב עסקיו ולימודיו ולהקשיב לברכת הכהנים? כמו כן,

נתן לעשות שני מניינים באותה עת בבית מדרשו מחמת שנכנסים להרבה ספיקות בכגון דא.

אך לדינא הסקתי שם, דלחייבו לענ"ד אין מן הדין כאשר עסוק בלימוד ועוסק במצוה, אך באם הוא יושב בטל במרפסת וכבר התפלל ושוב שומע קדושה או ברכת כהנים (שידועה דעת החרדים דמצוה גם להתברך, וגם מדברי התוס' ר"ה ט"ז ע"ב גבי מיתרמי עוד ציבור גבי ברכת כהנים, והרחבתי בדבריהם בספרי ח"ב או"ח סי' רס"ד בש"ה אות א' בדין ערבות דעת הרש"ש בר"ה שם שם ומרן הרע"א שם והח"ס באו"ח סי' קס"ז ואכמ"ל), מה בכך באם ישמע. אך בעת לימוד אינו מחוייב.

(קטעים מתוך שו"ת שהובא על ידי יעקב מלמד, JDN)

אם שומע שמתפללים ואומרים חזרת הש"ץ וקדושה, האם צריך לעזוב עסקיו ולימודיו ולהקשיב בחלון כדי לענות קדושה ואמנים ואיש"ר?

תשובה: באם כבר התפלל ושמע ברכת כהנים ועוסק בצרכיו או בלימוד, ושוב שומע ברכת כהנים או קדושה, האם עליו לענות קדושה ולשמוע ברכת כהנים ולכוון לכך - כבר כתבתי בספרי כעין זה בחלק א' מאו"ח סי' נ"ו אות א' גבי אלה שמתפללים בכותל המערבי, ויש שם כמה מנינים צמודים זה לזה כידוע, האם המתפלל בציבור שלו ולדוגמא הוא באמצע ק"ש ושומע קדושה ממנין הסמוך לו - האם שרי או מחוייב להפסיק וכדומה. והבאתי שם מהאדמו"ר מקלויזנבורג בעל שפע חיים זצ"ל, שלא

התפצלים בחיים - חפץ חיים יומי

עובד הרואה שיש במפעל עובדים מיותרים - האם מותר לו לספר זאת לבעלי המפעל?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

עובדים כהוגן - דעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש ח"א פ"ל אות ז) שמותר לו לדווח אף אם הם יפוטרו מחמת דבריו. ואף אם לא נתמנה לפקח, דעת הגר"נ נוסבויים (מראי מקומות, להגר"ר ויליגר ח"ב) שמותר לספר על פועל שעבד רק חלק מהזמן ששכרוהו לעבוד, אף שע"י כן יעכב המעביד חלק ממשכורתו, כיון שבבי"ד לא היו מוציאים מהמעביד ממון זה מספק, מחמת שהוא המוחזק בממון [וזאת אם יש לו ראייה או סיבה לחשוב ולהסתפק שלא עבד בשעות מסויימות, שאל"כ א"א לסמוך על עד אחד למנוע מתשלום שחייב].

וכן עובד הרואה שיש במפעל פועלים מיותרים, דעת הגר"א נבנצל (משנה ברורה ביצחק יקרא ח"ו בסוף הספר עמ' ד) שחייב לדווח על כך להנהלה משום השבת אבדה, אף שעקב כך יפוטרו חלק מהם [וראה לקמן (ציורים ס"א וס"י) ששמע שאם ההנהלה יכולה לשים לב לדבר בעצמה אין צריך לספר]. והוסיף שכמו כן בודאי צריך לדווח לועד כשרות על זיופים בחותמת שלהם. ולמסור נהג אוטובוס שמרמה להנהלת החברה, דעת הגר"י סילמן (מראי מקומות שם) שמותר, כיון שדבר היזק שאין אפשרות לבי"ד לטפל בו אפשר למוסרו אפילו לערכאות.

אחד התנאים הנדרשים להיתר לספר רכילות לתועלת, הוא שלא יסובב על ידי הרכילות נזק לאותו אדם יותר מאשר היה מגיע לו בדין תורה. בסעיף ה' מכלל ט' בהלכות רכילות מביא 'חפץ חיים' דוגמא למקרה כזה, כגון שהמספר יודע בחברו שהוא יקבל את סיפורו כאמת גמורה, ועל סמך זה יבטל עסקה עם פלוני. באופן זה, למרות שאם היו שני עדים מעידים על הסיפור בבית דין, היה מותר לו לבטל את העסקה, מכל מקום, כיון שכאן הסיפור מתבסס על פי עד אחד בלבד, נמצא שעל פי דין תורה יהיה אסור לו לחזור בו. וא"כ, בגלל הרכילות נגרם לנידון היזק יותר מאשר היה מגיע לו בדין תורה.

בביאורים ומוספים מביאים מספר נידונים בענין זה. האם מותר לאדם להסתלק משותפות על סמך מה ששמע מאדם אחד? יש שכתב (נתיב חיים) שכשלא קבעו זמן עד מתי תימשך השותפות רשאי להסתלק, שהרי מבוואר בשו"ע (חו"מ סי' קעו סט"ז) שכשלא קבעו זמן יכול כל אחד להיפרד מהשותפות מתי שירצה, וא"כ אין בהפסקת השותפות היזק והפסד שבי"ד לא היו מבצעים, אלא רק מניעת רווח.

אדם שהתבקש לעקוב אחר פועלים בעבודתם ולדווח אם הם

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

עבור מי פתח הגאון מוילנא את חלון ביתו וציוה עליו לרוץ?

שבת דף סח

"זגר שנתגייר"

ומה שחייב לברוח כדי לקיים "וחי בהם" אבל מ"מ אומר השבות יעקב (ח"ב סי' קו הו"ד בפתחי תשובה יו"ד סי' קנז, ח) אם רוצה להחמיר על עצמו ולמסור נפשו לקדש השם ברבים שממנו ילמדו אחרים לעשות זכור לטוב ולא מקרי מאבד עצמו לדעת, ע"כ.

ולכן הגר"א אמר לו "לך בזריזות" - כיון שהגר צדק רצה להחמיר על עצמו, לא חייב לברוח, וכעת שיש עליו מצוות קידוש השם - א"כ שפיר יש את הכלל של "זריזין מקדימין למצוות" מובא שמרן ה"חפץ חיים" אשר היה רגיל לחזור על מעשה הגר צדק, סיפר שכאשר היה הגר צדק בבית האסורים של אליו הגר"א שליח והציע לו שיצילו מידי המענים אותו, על ידי שמות הקדושים, על פי חכמת הקבלה, אבל הגר צדק השיבו כי מאז שהכיר בבורא עולם הוא מוכן למסור את נשמתו על קידוש השם, ואיננו מסכים לוותר על המעמד הנשגב של "קידוש השם" ולהחליפו תמורת הגוף החומרי, ע"כ.

ביום שבו נעקד עקה"ש ז' סיון תק"ט יו"ט שני של גלויות נולד הגר"ח מוואלוז'ין. ואמר הגרא"ל שטיינמן שהיתה קדושה וטהרה בכל העולמות ממעשה זה, מפני שהיה אז בעולם עת רצון. שמסר עצמו להקב"ה. [ובהליכות שלמה (תפילה עמ' רמח) הביא ממרן הגרש"ז זצ"ל עדות איש מפי איש עד רבנו הגר"א שבשעה שנשרף הגר צדק בקעה אש ממערת המכפלה והסטר"א איבדה מכוחה] ולכן ביום זה יכולה היתה לרדת לעולם נשמה קדושה כזו של מרן הגר"ח.

(כאייל תערוג, קב ונקי)

מובא מהגר"ר יעקב אדלשטיין זצ"ל ששמע מפי רבו הישיש הרב זלמן אסטולין, בעירת הולדתו ברוסיה על רבי אברהם גר-צדק (בנו של הגרף פוטוצקי שהתגייר בתקופתו של הגר"א זצ"ל וגזרו עליו הגויים שימיר דתו או שימות - והחליט למות) ואת דרכו האחרונה אל המוקד שהוכן עבורו במרכז "הרחוב הרחב" - כפי שנקרא, עשה ר' אברהם בצעידה דרך רחובות העיר, כאשר מלויו מובילים אותו למשא ראוה "למען ישמעו ויראו".

כל היהודים הסתגרו בבתיהם מאחורי דלתות נעולות ותריסים מוגפים מחשש מעשי נקמה, אבל כשעבר מתחת חלון ביתו של הגאון, פתח הגר"א את החלון וקרא לעברו "ר' אברהם, גייט שנעל, גייט שנעל, לויפט - לך מהר, תרוץ!" ונתבארו הדברים באופן זה: ספק הלכתי עלה בלבו של ר' אברהם, האם על פי דין תורה הוא חייב להאט את צעדיו, כדי להציל עצמו "לחיי שעה", ולהרויח עוד כמה דקות של חיים, או שמא מחייבת מצות קידוש השם דווקא להזדרז ולמהר, משום "זריזים מקדימים למצוות", ובכך להגדיל גם את מעשה קידוש השם.

יצא הגר"א והכריע עבורו את ההלכה, כי מוטב שיאיץ את צעדיו כדי לקדש שם שמים ויפה שעה אחת קודם, ע"כ. ונראה לבאר את דבריו שגם במצוות קידוש השם יש את הכלל של "זריזין מקדימין למצוות". דהנה בפסחים (נג:) אמרו "מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן על קדושת השם, נשאו קל וחומר בעצמן מצפרדעים", ובתוס' (ד"ה מה ראו) כתבו: ור"י מפרש מה ראו שלא ברחו שהרי קודם המעשה היו יכולים לברוח - אלא שנשאו ק"ו בעצמן וכו'.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מדוע נוטלים ידים לפני אכילת ה'כרפס'?

ולכן, מספק, יש לאכול פחות מכזית, כדי שלא להתחייב בברכה אחרונה.

ויש אומרים שצריך לאכול מהכרפס כזית, ולא לברך ברכה אחרונה; וכן דעת הגר"א. וכמו כן, לדעת הגר"א, יש לברך על נטילת ידים לאכילת כזית מְדַבֵּר שטיבולו במשקה, ולכן צריך לברך על נטילת הידים שלפני אכילת הכרפס.

[שו"ע תעג, ו, משנ"ב נא-נב, ושעה"צ סט-ע; וראה ביה"ל ד"ה פחות; ביאורים ומוספים דרשו, 63]

לפני אכילת ה'כרפס' בליל הסדר, יש ליטול ידים ללא ברכה, משום שכל מאכל ש'טיבולו במשקה', טעון נטילת ידים לפני אכילתו. ואף אלו שבשאר ימות השנה אינם נוהגים ליטול ידים לפני אכילת מאכל שטיבולו במשקה, יטלו ידיהם לפני אכילת הכרפס. ולמרות שלא מברכים על הנטילה, יש להסמיכה לאכילה ככל האפשר, ואסור להפסיק ביניהן בדיבור. ואם אוכל כזית, נחלקו הפוסקים אם צריך לברך ברכה אחרונה, או שברכת המזון שלאחר מכן פוטרת גם את הכרפס;

מדוע יש לחלק את המצה האמצעית ביד ולא בעזרת סכין?

ואת החלק הקטן יותר, יש להשיב למקומו בין שתי המצות השלימות שעל השולחן, ובו מקיימים את מצות אכילת מצה; והטעם לכך, משום שהמצה נקראת בתורה 'לחם עוני', ודרכו של עני לאכול פת שאינה שלימה. ומסיבה זו, יש לחלק את המצה ביד ולא בעזרת סכין, כדרכו של עני שפורס את הפת בידו.

[שו"ע תעג, ו, ומשנ"ב נז-נח; ביאורים ומוספים דרשו, 68 ו70]

לאחר אכילת ה'כרפס' בליל הסדר, יקח בעל הבית את המצה האמצעית מבין השלוש שמונחות לפניו (ראה שו"ע לעיל, ד) ויחלקנה לשני חלקים, שהאחד גדול מחבירו. את החלק הגדול, יש להטמין לצורך ה'אפיקומן', הנאכל בסוף סעודת ה'סדר'. ויש שנהגו שהילדים חוטפים את האפיקומן, ולאחר מכן משיבים אותו לבעל הבית לקראת אכילת האפיקומן; ויש שהקפידו שלא יעשו כן.

המתארח אצל אביו בליל הסדר - האם צריך לספר לילדיו את סיפור יציאת מצרים?

ארבע הכוסות לפי סדר ההגדה; ואף הנשים מחויבות בכך, אך במידת הצורך, הן יכולות לצאת ידי חובתן בשמיעה מפי בעל הבית, אך לכתחילה, עדיף שכל אחד מהמסובים יאמר את ההגדה בעצמו. ויש שכתב, שאף כאשר אדם מסב לבדו לשולחן ה'סדר' - יאמר את ההגדה בקול; אך בדיעבד, אף אם לא השמיע לאוזניו את הנאמר, יצא ידי חובה.

[שו"ע תעג, ו, ומשנ"ב סג-סד; ביאורים ומוספים דרשו, 72-74]

בליל הסדר, צריך לומר את ה'הגדה', או לפרש את עניניה, בלשון המובנת לכל המסובים; ובכך תתקיים גם מצות 'והגדת לבנך', האמורה על סיפור יציאת מצרים בליל הסדר. והמתארח עם בניו אצל אביו, או חמיו, וכדומה; ובעל הבית מספר את סיפור יציאת מצרים לכל המסובים - יש אומרים שאינו מחויב לספר בעצמו לבניו, ויש חולקים. ולכל הדעות, עליו לומר בעצמו את כל ה'הגדה', ולשתות את

* החרוסת, היא תערובת פירות המיועדת לטיבול ה'מרור', בעלת מרקם הדומה לטיט, אותו ייצרו בני ישראל בעת השיעבוד במצרים. וצריך לערב בה תבלינים הדומים לתבן, שבו גיבלו ישראל את הטיט במצרים. ויש להכינה באופן שיהיה לה מרקם עבה, כדוגמת הטיט, ואחר כך לרככה בעזרת יין אדום, או חומץ של יין, כזכר לדמם של בני ישראל שנשפך במצרים.
* מי שאין ברשותו את אחד מחמשת המינים הראויים לקיום מצות מרור (ראה תקציר לאתמול) - ישתמש בירק מר אחר, שיש בו את הסימנים הנזכרים בגמרא לגבי חמשת המינים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ראוי לכל אדם לפקח בעצמו על טחינת החיטה לצורך אפיית המצות?

עליה בעצמו, או למנות לשם כך אדם הבקי בענין הטחינה - עדיף שימנה את אדם זה, מאשר שיפקח בעצמו. וגם כשבעל המטחנה מוחזק לירא שמים, אין לסמוך עליו שהכל יעשה כדיון, משום שבדבר המיועד לרבים אין לסמוך אלא על משגיח המחזיק בתפקידו על פי רב המקום וכדומה.

[שו"ע תנג, ח, ומשנ"ב מא; עו"ש ח; ביאורים ומוספים דרשו, 50]

מנהג 'אנשי מעשה' כבר מימות חכמינו ז"ל, לפקח בעצמם על טחינת החיטה לצורך הפסח, על מנת לוודא שהיא מבוצעת ללא חשש חימוץ; וזאת על פי הכלל האמור בכל המצוות: 'מצוה בו יותר מבשלוcho', כלומר, שראוי לאדם לקיים בעצמו את מצוותיו, ולא באמצעות שליח.

אך כמובן, מי שאינו בקי בענין הטחינה, ויש לו אפשרות לפקח

הלוח היומי

י"ט באייר | רבי עזרא ב"ר יוסף עטיה, זצ"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף'

יארצייט:

ה' אלפים נ"ג: רבנו מאיר ב"ר ברוך מרוטנבורג, זצ"ל, מהר"ם מרוטנבורג
ה' אלפים ס"ו: רבי יוסף ב"ר אברהם גיקטיליא, זצ"ל, בעל 'שערי אורה'.

תקע"ה: רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף, מרימנוב, זצ"ל

תש"ל: רבי עזרא ב"ר יוסף עטיה, זצ"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף'

תשנ"ה: רבי יעקב משה מרדכי ב"ר ישראל גרשון הלוי סאלאוויציק, זצ"ל, מציריך - שוייץ

יארצייט הרה"ק רבי מנחם מנדל ב"ר יוסף מרימנוב

ל"ד לעומר

מדוע לא כדאי לנקום?

הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב אמר: יהיה בזכרונו תמיד מה שכתב הרמב"ם (דעות פ"ז) לגבי איסור נקמה וזה לשונו: ראוי לו לאדם להיות מעביר על מידותיו על כל דברי העולם שהכל אצל המבינים הבל והבאי הם, ואינם כדאי לנקום ולנטור עליהם. (אילנא דחיי להרמ"מ מרימנוב ח"ב - אור הנר, סדר עבודת היום אות כט)

אם יש אדם שפגע בנו או ציער אותנו, נתאמץ לזוטר ונזכור שלא שווה לנקום על דברים של הבל, שרק בעולם הזה נראים כדברים גדולים

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

* חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666